

УДК 001.102:316.485.26-042.3+316.776.23(477.44)(063)

Валентин Демський

кандидат психологічних наук, доцент, в. о. начальника кафедри психології та морально-психологічного забезпечення, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-4777-9392>
demsky-valentin@ukr.net

Микола Кабачинський

доктор історичних наук, професор, доцент кафедри психології та морально-психологічного забезпечення, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-6592-6507>

Юрій Юрчак

слухач факультету підготовки керівних кадрів, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9506-3228>
yurchak_@ukr.net

**ПРОГРАМА ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ
ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ
ВПЛИВУ НА ОСОБОВИЙ СКЛАД ОРГАНУ
ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ**

У статті розглядається програма протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад органу охорони держави.
© Демський В., Кабачинський М., Юрчак Ю.

ного кордону і заходи для особового складу, призначені для протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.

Підбираючи надійну програму для особового складу, ми створили певну систему, ураховуючи при цьому історичний досвід протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад,

Програма спрямована на протидію інформаційним впливам на прикордонника, формування у нього опірності інформаційним атакам.

Метою даної програми є вплив на особистісні зміни за рахунок ознайомлення особового складу з методами протидії негативному інформаційному впливу на особовий склад.

Нами було здійснено аналіз понять, сутності, змісту проблеми протидії негативному інформаційно-психологічному впливу у різних обставинах і історичних епохах.

З'ясовано, що негативний інформаційно-психологічний вплив на особовий склад Могилів-Подільського прикордонного загону – це використання пропаганди проти прикордонників, яка зазвичай спрямована проти України, її органів влади, керівництва Державної прикордонної служби України та може бути причиною зміни державної політики чи розладу економічної системи. Підбираючи методики для підготовки особового складу, створено певну систему з урахуванням при цьому етапності формування мотивації до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад Могилів-Подільського прикордонного загону, структуру професійної мотивації до протистояння ворожим впливам (когнітивний, емоційно-вольовий, операційний компоненти) і типові умови її реалізації. Зазначимо, що кожний із визначених етапів методики підготовки має свою мету і методики, що мають практичну спрямованість та є доступними для вивчення, цьому також сприяє легка в розумінні графічно відображена модель протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад органу охорони державного кордону.

Ключові слова: інформаційно-психологічний вплив; функція; програма протидії; лекція; особовий склад; бесіда.

1. ВСТУП

Специфіка служби передбачає, що персонал може піддатися ворожій пропаганді. Для того щоб підібрати необхідний для створення програми матеріал, нами було досліджено великий обсяг матеріалу, який містив ґрунтовне дослідження.

Постановка проблеми. Створення програми протидії негативному інформаційно-психологічному впливу є однією з багатьох проблем, які виникають унаслідок дії фактора інформаційного впливу. Для України ця проблема актуальна, проти нас ведеться інформаційна пропаганда. Тому дослідження механізмів протидії негативному інформаційному впливу і створення програми протидії є важливою науковою проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових роботах багатьох дослідників Д. В. Ланде, В. М. Петрика, В. В. Остроухова, В. П. Горбуліна достатньо глибоко аналізуються механізми проведення інформаційних операцій. Проблеми протидії таким операціям у своїх роботах розглядали: Г. Лассвелл, М. Корольчук, І. Воробйова, А. Н. Алексеев, Г. Почепцов, Т. А. Жарікова, Я. Варивода, Б. Грушин, Д. Думанський, М. Лібікі, Д. Ольшанський, В. Лисенко, А. Мануйло, П. Шевчук та інші вчені.

Метою статті є висвітлення результатів розробки програми протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад органу охорони державного кордону.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Реалізація програми протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад проводилось у чотири етапи.

Перший етап – організаційний. На цьому етапі була адаптована методика роботи з персоналом, визначена тематика, обсяг інформації, порядок її викладання, підготований матеріал.

Другий етап включав діагностику рівнів індивідуальної опірності негативному інформаційно-психологічному впливу, на цьому етапі було визначено рівні сформованості їх вольових якостей.

Третій етап безпосередньо практичний. Складався з циклу лекцій відповідного змісту.

Четвертий етап – перспективний. На цьому етапі були опрацьовані практичні рекомендації протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад. До них увійшли заняття, що розраховані за короткий термін.

Заходи з протистояння інформаційно-психологічному впливу були комплексними та представлені нами у вигляді моделі (див. рисунок). З неї видно вплив психолого-педагогічних умов на кожний компонент протидії, їх показники. Програма (див. таблицю) передбачала:

грунтовну вступну бесіду, під час якої ми дізналися індивідуальні особливості військовослужбовців, їх інтереси в інформаційному просторі;

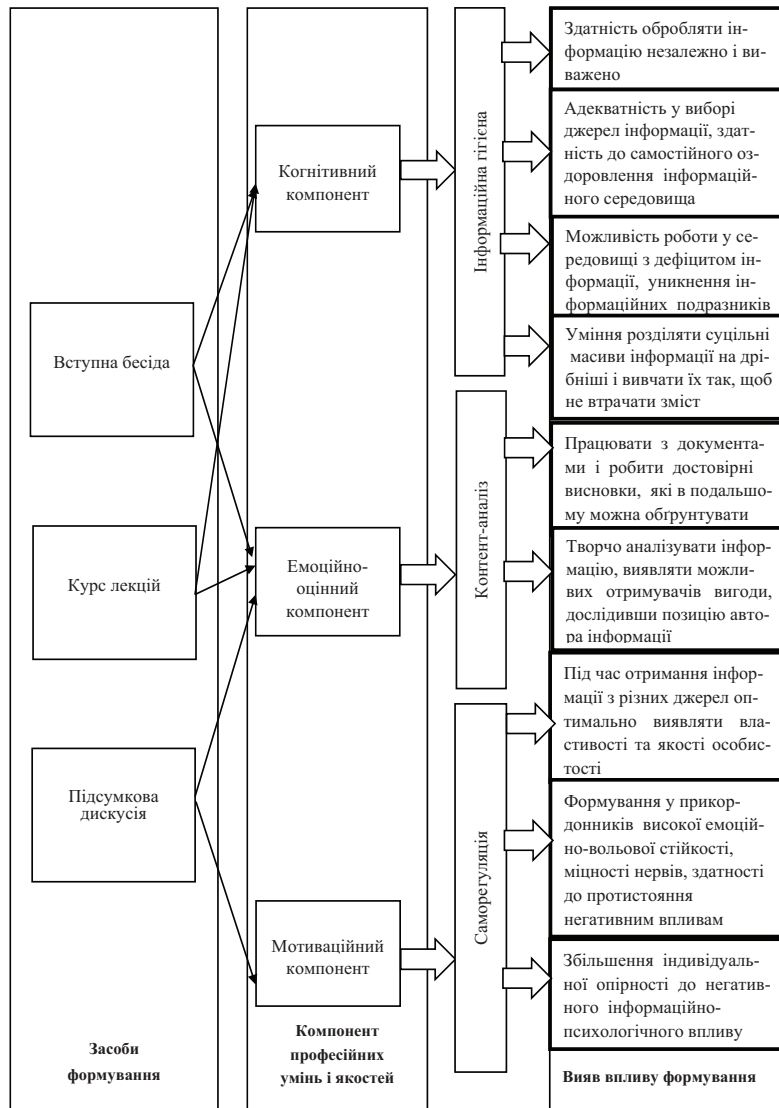
курс лекцій, в основу яких лягли перевірені способи протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад. Під час цих занять активно використовувалась власна позиція кожного слухача, групова дискусія та рефлексія із її подальшим обговоренням та оцінкою;

передачу теоретичних знань з основ протидії негативному інформаційно-психологічному впливу, формування особистісних якостей слухачів, що дають змогу ефективно протидіяти ворожим інформаційним атакам.

Ураховуючи це, основними шляхами формування мотивації до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад є формування позитивної думки серед військовослужбовців щодо необхідності оволодіння знаннями теорії протидії зазначеному впливу [1].

Зважаючи на те, що досить часто слухачі надають інформаційним впливам другорядного значення, необхідно сформувати у них позитивні психологічні установки щодо необхідності розвитку критичного мислення. Основними засобами реалізації зазначеного можна вважати лекції і бесіди. Для розуміння персоналом протидії негативному інформаційно-психологічному впливу розроблено курс лекцій. На лекції було покладено завдання розвитку саморегуляції, ознайомлення з розділом знань інформаційною гігієною і способом вивчення інформації контент-аналізом [3].

Методика і техніка проведених лекцій вирішували багато різноманітних питань, від самого розуміння протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад органу охорони державного кордону до емоційного реагування на викладені факти.

Модель протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад органу охорони державного кордону

Програма протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад

№ з/п	Назва заходу програми	Кількість часу, хв	Формування компонента професійних вмінь і якостей
1	Вступна бесіда: “Сутність інформаційної гігієни і інформаційної безпеки у прикордонника”	25	Інформаційна гігієна
2	Лекція 1: “Як розпізнати фейк в умовах гібридної війни”.	25	Інформаційна гігієна
3	Лекція 2: “Приклад негативного інформаційно-психологічного впливу часів Першої світової війни в контексті сучасності”	25	Інформаційна гігієна
4	Лекція 3: “Інформаційна війна проти УНР у роки визвольних змагань”	25	Інформаційна гігієна
5	Лекція 4: “Російська пропаганда у напрямку Крим-Донбас”.	25	Контент-аналіз
6	Підсумкова дискусія: Підсумкова бесіда: “Негативний інформаційний вплив гібридної війни”	25	Саморегуляція

Вступна бесіда: “Сутність інформаційної гігієни і інформаційної безпеки у прикордонника”. Було розкрито поняття інформаційної безпеки у декількох ракурсах. По-перше, це стан захищеності інформаційного середовища органу охорони державного кордону, який забезпечує його формування, використання й розвиток в інтересах громадян, організацій, держави. Під інформаційним середовищем розуміють сферу діяльності суб’єктів, пов’язану зі створенням, обробленням і споживанням інформації. По-друге, інформаційна безпека – це стан захищеності потреб в інформації, при якому забезпечується існування та прогресивний розвиток незалежно від наявності внутрішніх і

зовнішніх інформаційних загроз. Стан інформованості визначає ступінь адекватності сприйняття суб'єктами навколишньої дійсності і як наслідок – обґрунтованість рішень і дій, що приймаються [2].

Об'єктами інформаційної безпеки можуть бути: свідомість, психіка людини; інформаційні системи різного масштабу й різного призначення. До соціальних об'єктів інформаційної безпеки відносять особистість, колектив, державу, суспільство, світове товариство. До суб'єктів інформаційної безпеки належать: держава, що здійснює свої функції через відповідні органи; громадяни, суспільні або інші організації і об'єднання, що володіють повноваженнями щодо забезпечення інформаційної безпеки відповідно до законодавства.

Види інформаційної безпеки. Інформаційна гігієна – розділ знань, що вивчає закономірності впливу інформації на стан психічного, фізичного і соціального благополуччя людини та соціуму, розробляє заходи щодо оздоровлення навколишнього інформаційного середовища, у тому числі для позначення проблем дефіциту інформації [5].

Споживаючи новини, довіряйте лише інформації, підтвердженій кількома достовірними (бажано офіційними) джерелами. Якщо бачите сенсаційну, шокую, обурливу новину, відправте її у тригодинний карантин. Навіть офіційні сайти можуть зламати. Якщо за три години спростування чи уточнення немає, можете реагувати. Не панікуйте. Хаос і паніка нічим не допоможуть Україні. Якщо не можете не панікувати, робіть це тихо, щоб не заразити інших. Не зациклюйтесь. Якщо відчуваєте, що в десятій раз перечитуєте одні й ті самі новини або другу годину безперестанку оновлюєте стрічку у Фейсбуці, краще візьміться до роботи. Читайте якісні іноземні ЗМІ, але не ображайтесь, що вони висвітлюють наші події нейтрально. Якщо бачите ретрансляцію російських фейків чи пропаганди, краще зверніться до редакції чи напишіть коментар зі спростуванням. Обговорюючи новини, подумайте, чи варто вступати в політичні дискусії з незнайомими людьми, чії дописи вас обурюють. До поширення хаосу та дезінформації залучена величезна кількість ботів і тролів. Цим людям немає сенсу опонувати, ефективніше буде поскаржитись на допис адміністрації соцмережі. У соцмережах кожен має право висловити свою думку щодо будь-чого.

Для цього не обов'язково бути експертом. Утім варто відрізнити політичні маніпуляції, емоційні висловлювання, припущення і конспірологічні теорії. Якщо не можете відрізнити, краще не читайте ніяких, а візьміться до роботи. Поговоріть із ближніми, схильними до паніки, істерики та поширення фейків. Вислухайте їх, заспокойте, переконайте перейти в режим тиші і взятись до роботи [7].

Лекція 1: “Як розпізнати фейк в умовах гібридної війни”. Великий відсоток інформації про події у випадку про протистояння в Україні не відповідає дійсності. Головною причиною цього є застосування її з метою пропаганди: новинні повідомлення використовуються не для інформування людей, а для нав'язування їм думки, вигідної тим чи іншим силам. У цьому матеріалі ми спробуємо виділити основні методи розпізнавання неправди в ЗМІ.

Фотофейк найпоширеніший і найлегший для спростування тип неправдивої інформації. Зазвичай визначити правдивість того чи іншого зображення в Інтернеті можна протягом декількох хвилин, але, виявляється, величезна кількість користувачів не вміють цього робити й відразу вірять кожному фото. Для визначення фотофейка є два способи. Якщо використовувати браузер Google Chrome, досить лише клікнути по підозрілому зображенню правою кнопкою миші і вибрати пункт “Знайти це зображення в Google”.

Якщо ви користуєтеся іншим браузером, в якому немає функції пошуку по зображеннях, можна встановити для цього спеціальний плагін, таких багато. Наприклад, дуже добре працює плагін “Who stole my pictures” (в українському варіанті “Хто вкрав мої зображення”). Плюс цього плагіна в тому, що він шукає не тільки по Google, і Яндекс, і Тінеуе, а по всіх трьох одночасно.

Якщо у вас не Chrome і немає можливості встановити плагін, можна без нього обійтись. Для цього (в будь-якому браузері) потрібно поруч зі вкладкою, де відкрито сайт із підозрілим зображенням, відкрити ще одну, у якій відкрити розділ зображень Google. Після цього потрібно повернутися на попередню вкладку, захопити мишкою зображення, перетягнути його у вкладку з Google і відпустити в рядку пошуку.

Так само можна шукати і зображення, збережені на жорсткому диску вашого комп'ютера, досить лише перетягнути мишкою файл зображення в рядок пошуку зображень у Google. Завдяки цьому методу ви перевіряєте відразу два важливих аспекти. Перше: чи є зображення оригінальним або піддавалося обробці. Другий важливий момент, який можна перевірити таким способом дата публікування зображення, а також те, що на ньому насправді зображено.

Відеофейк. Працювати з таким фейком складніше, ніж із зображеннями, оскільки простого способу пошуку по відео немає. Якщо ви запідозрили, що знайдене вами відео неправдиве, спробуйте такі способи. По-перше, якщо ви переглядаєте вбудоване вікно YouTube на якомусь сайті, перейдіть на сам YouTube, щоб отримати про ролик більше інформації (для цього клікніть на логотип відеосервісу в правому нижньому кутку). Звичайно, настільки простих проколів дуже мало. Якщо найочевидніших ознак відеофейка немає, радимо звернути увагу на таке. Якщо в самій назві відео вказана свіжа дата і до того ж цей ролик багаторазово заливається на YouTube протягом короткого періоду часу, є висока ймовірність того, що це фейк. Виберіть ролик із найбільшою кількістю переглядів і почитайте під ним коментарі. Є ймовірність того, що серед тих, хто переглянув відео, є люди, які бачили оригінал і навіть розмістили на нього посилання [11].

Крім того, звертайте увагу на деталі на відео – назви об'єктів, автомобільні номери, вуличні таблички. За ними часто можна визначити, про що насправді йдеться. Наприклад, таким чином ми з'ясували, що яхта Video Azimut 46, яку відповідно до сюжету російського НТВ одеським ополченням нібито подарував місцевий бізнесмен для захисту узбережжя, насправді є прокатною і була орендована співробітниками телеканалу для створення брехливого сюжету [4].

Ще один спосіб: зробіть скріншот найбільш показового або яскравого кадру з відео, залийте його в пошук зображень у Google за описаним вище способом. Є ймовірність того, що колись хтось писав новину з цим відео і використовував яскравий знімок як ілюстрацію. Саме так іноді можна знайти першоджерело.

Свідчення очевидців часто перевірити важко або неможливо, але бувають винятки [12]. Вслухайтесь в їхні свідчення – чи є в їхньому мовленні підтвердження тих тез, які намагаються вам донести журналісти, або ж вони кажуть про загальні речі, які ЗМІ потім використовують зі своєю метою.

Лекція 2: “Приклад негативного інформаційно-психологічного впливу часів Першої світової війни в контексті сучасності”. Аналізуючи становище військовослужбовців Першої світової війни, можна сказати, що у солдатської аудиторії того часу було бажання отримати альтернативну інформацію, що викликана самим становищем вояка, обмеженням його кругозору лише своїм підрозділом, ділянкою фронту. О. Маковой описує випадки обміну газетами між росіянами та галичанами, що служили в австро-угорській армії. Проте з наведеного твору стає зрозумілим, що така агітаційна робота була керованою штабами [7].

Ще один спосіб агітації місцевого населення царською Росією проти Австро-Угорщини проводився через роздачу продовольства, розповідав Л. Войтоловський, військовий лікар однієї з частин 3-ї армії Південно-Західного фронту. У лютому 1915 р. під Тарновом російська пропаганда серед населення велась шляхом роздачі продовольства з агітаційними матеріалами, які адресувалися насамперед до австро-угорської армії українців Галичини. У них акцентувалася релігійна й етнічна спорідненість галичан з росіянами, таким можемо побачити паралель з сучасними “Гуманітарними конвоями” до окремих районів Луганської та Донецької областей. Друкувалися такі агітаційні матеріали згідно з принципами, викладеними в брошурі військово-цензурного управління генерал-квартирмейстера штабу головнокомандуючого арміями Південно-Західного фронту: “Сучасна Галіція. Етнографічний і культурно-політичний стан її в зв’язку з національно-суспільними настроями”. Брошура містила рекомендації щодо поводження з галицьким населенням.

Лекція 3: “Інформаційна проти УНР у роки визвольних змагань”. У роки визвольних змагань українського народу проти більшовиків точилася справжня інформаційна війна, яка визначалася поєднанням

різних видів пропаганди. Молода Українська держава зіштовхнулася з пропагандистською машиною більшовиків фактично з моменту свого проголошення 7 листопада 1917. Українська Народна Республіка отримала у спадок від Російської імперії мережу агітаторів, комуністичне підпілля і розгалужену систему доставки пропагандистських матеріалів [6].

Більшовицька пропаганда мала яскравий класовий характер: протиставляючи селян поміщикам, робітників працедавцям, агітатори обіцяли передати землю та фабрики робітникам і селянам. За відсутності теле- та радіофіру основними видами агітації була безпосередня робота з населенням. Більшовики агітували на заводах, фабриках, мали мережу провокаторів, які залякували населення, оскільки молода Українська держава не мала своїх спецслужб, які могли відловлювати ворожих агентів. Також широко використовувалися різноманітні плакати.

Результатом такої підривної роботи стало Січневе повстання – збройний виступ у Києві 16 (29) січня – 22 січня (4 лютого) 1918 року, організований Київським комітетом більшовицької партії проти Української Центральної Ради та Української Народної Республіки під час наступу військ радянської Росії на Київ. Повстання тривало сім днів та прискорило падіння влади Центральної Ради в Києві [8].

Після ліквідації УНР і проголошення Української держави на чолі з П. Скоропатським більшовики змінили підхід, вони зосередили увагу, що гетьманат співпрацює з німецькими військами, яких називали “окупантами” і “грабіжниками”, і що вони планують вивезення харчів і майна до Німеччини. Після відступу німецьких військ до Німеччини, разом з якими відступив П. Скоропатський, була створена Директорія УНР. Більшовицька пропаганда знову стала носити попередній характер, але зі змінами у вигляді пропагандистської моделі “Петлюра погромник” що демонструвала Директорію УНР антисемітською державою. Під тиском обставин, для того, щоб мати союзника в боротьбі з більшовиками, прагнучи встановити відносини з Польщею, 2 грудня 1919 р. через дипмісію у Варшаві уряд УНР на чолі з Андрієм Лівичь-

ким підписав декларацію щодо західних кордонів країни з польським урядом, за яким Східна Галичина тимчасово входила до складу Польщі, остаточне вирішення питання кордону на Волині покладалось на Мирову конференцію в Парижі. Після чого російська пропаганда почала зображати УНР як союзника Польщі, який веде в Україну польських панів. Як бачимо, більшовицька пропаганда носила довготривалий, цілеспрямований, адаптивний характер. Через це досягала значних результатів.

Лекція 4: “Російська пропаганда у напрямку Крим-Донбас”. Сучасна російська пропаганда – це не лише ЗМІ, але і фільми з музикою, глянцеві журнали, зовнішня реклама. Пропаганду сьогодні можна зустріти як у класичних медіа, так і в інтернеті, на білбордах.

“За даними дослідження Київського міжнародного інституту соціології від жовтня 2014 року, 81 % українців довіряє українському телебаченню. Але на Донбасі цей показник становить лише 57 %. Що стосується російського телебачення, то йому довіряє загалом 31 % українців, при цьому на Донбасі – 87 %”. Варто припустити, що в Криму ситуація була ще гіршою. Використовуючи таку медійну ситуацію, противник здійснював і здійснює дотепер свою пропагандистську діяльність [10].

Останнім часом на окупованій частині Східної України російська пропаганда зосереджується на нових аспектах: на легітимізації квазі-держав “ЛНР” та “ДНР”, виправданні дій “влад” маріонеток і дегуманізації українців, зображенні українських реалій у негативному світлі та формуванні вигідного ім інформаційного фону.

Вони розповсюджують недостовірну інформацію про Україну. За кремлівською легендою Майдан та втеча Януковича начебто могли створити величезну небезпеку для росіян і російськомовних в Україні, тому Путін вдався до анексії Криму і спробував створити Новоросію. Попри існування квот, в українському інформаційному просторі все одно відчувається засилля всього російського. Досить поглянути на розкладки із пресою, аби все зрозуміти – більшість видань досі виходять не українською. Це попри те, що 68 % мешканців країни називають рідною мовою саме українську [6].

Ще одним важливим інформаційним приводом є міф про ультра-націоналізм, який панує в Україні. Кількість ультраправих в Україні завищується в десятки разів та їх вплив на політику теж.

Підсумкова бесіда: “Негативний інформаційний вплив гібридної війни”. В останній час ефективно використовуються методи та засоби інформаційної боротьби, які можуть призвести до таких трагічних наслідків, як: зміна суспільного ладу та політичного устрою; розпад держави; втрата армії; розвал економічної системи в країні; втрата національної ідеї та духовних цінностей; загибель людей тощо. В інформаційному просторі України йде безперервна боротьба за управління ресурсами, вплив і контроль на території нашої держави. Події, які сталися в кінці 2013 року та на початку 2014 року, стали драматичними для України.

Слід зазначити, що впродовж останніх років, інформаційні впливи, які здійснювались російськими медіатехнологіями на території Криму, південних та східних регіонах України, часто не розглядались як загроза національній безпеці, а попит частини населення України на російські теле- та радіопрограми не викликав побоювань української влади у тому, що їх перегляд (прослуховування) з часом призведе до деструктивного і дестабілізуючого впливу на свідомість громадян, а через їхню свідомість – до зміни ставлення до самої держави.

Канали країни-агресора подають відомості про те, що біженці покидають Україну та шукають притулку в Росії, показуючи при цьому картинки з українсько-польського кордону. І хоча Росія перші плани, які були ними заплановані, провалила, це лише розлютило агресора й інформаційна війна набрала шалених обертів, яку Україна поки що програє. Росія влаштовує своїм глядачам повноцінне шоу “про жахіття та беззаконня в Україні, на яке не шкодують великих грошей – захоплюючий сценарій, вишукана акторська гра, відповідна музика, спеціальні ефекти, шокуючі відео.

Основними напрямками та способами маніпулятивних психо-інформаційних технологій агресора відносно України були (та й залишаються надалі): поступове зниження міжнародного іміджу України з

метою послаблення її геополітичного значення; відповідне дозування та спотворення інформації з метою дестабілізації ситуації в державі та впровадження власної політики; формування стереотипу меншовартості та вторинності українців, а також відповідне руйнування почуття нації та народу; домінування російської мови, культури та традицій для утвердження самоідентифікації при одночасному витісненні української мови та культури.

Для захисту інформаційного простору та національної безпеки України необхідним є: зміна інформаційної політики з доповненням законодавчої та нормативно-правової бази, яка відповідає б нормам міжнародного права; здійснення захисту національної інформаційної сфери; просування української інформації на територію агресора, використовуючи при цьому сучасні технології; зменшення впливу олігархів на ЗМІ; формування та захист сприятливого образу України за допомогою сучасних технологій; створення та підтримка національного бренду, розвиток конкурентоспроможності на міжнародній арені; здійснення політики для збереження єдиної української політичної нації на зближення політичних поглядів населення Сходу та Заходу України; здійснення обмеження російської інформації, яка впливає на населення Півдня та Сходу України; сприяння розвитку вітчизняних інтернет-ресурсів, які просувають іномовлення; здійснення діяльності в інформаційному та віртуальному просторі у національних інтересах нашої держави, поширення позитивної інформації про Україну.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Недопустимо, щоб випуски новин виглядали ніби повідомлення з фронту, у них більше присутньою повинна бути влада, яка може не лише щось коментувати, але й вдаватися до конкретних дій. Суспільству важливо почути не лише про наші поточні негаразди, але й довідатися про шляхи і напрями реформування України. Отже, органу охорони державного кордону необхідно мати програму протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розвиток теорії протидії деструктивному іноземному інформаційному впливу та розроблення методик або програм виявлення інформаційних операцій і проведення випереджувальних заходів з протидії їм. Крім того, необхідним є вироблення стратегії та тактики ведення боротьби в інформаційному полі та створення програми, яка дозволить займатися аналізом і збором необхідної інформації для боротьби в інформаційній війні.

Список використаних джерел

1. Архипова Є. О. Інформаційна безпека : соціально-філософський вимір. Київ, 2012. 217 с.
2. Воробйова І. В. Інформаційно-психологічна зброя як самостійний засіб ведення інформаційно-психологічної війни. Науковий журнал. 2010. Вип. 1(21). С. 141–145.
3. Головань В. Г. Інформаційна безпека держави : аспект інформаційно-психологічний. ЖВІ НАУ. 2011. Вип. 5. С. 33–41.
4. Жарков Я. М. Інформаційно-психологічний вплив на війська та населення противника. Київ, 2007. 211 с.
5. Залевська І. І. Інформаційна безпека України в сучасних умовах: політичний аспект. Одеса, 2013. 187 с.
6. Кіца М. Особливості реклами в українських інтернет-ЗМІ в умовах інформаційної війни. Теле- та радіожурналістика. 2015. Вип. 14. С. 170–174.
7. Крутських А. В. Інформаційний виклик безпеці на межі ХХІ сторіччя. Міжнародне життя. 1999. № 2. С. 82–89.
8. Литвиненко О. В. Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії. Київ : ВКФ “Сатсанга”, 2000. 222 с.
9. Максименко Ю. Є. Теоретико-правові засади забезпечення інформаційної безпеки України. Київ, 2007. 188 с.
10. Петров В. В. Воєнно-інформаційна безпека України за умов посилення загроз інформаційних війн. Київ, 2010. 20 с.
11. Томчук М. І., Демський В. В. Психологія професійної особистості в особливих умовах діяльності. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2011. 179 с.
12. Триняк В. Ю. Інформаційна безпека як соціокультурний феномен (соціально-філософський аналіз). Донецьк, 2009. 19 с.

Demsky V., Kabachinsky N., Yurchak Y. Program for counteracting negative information and psychological impact on the personnel of the State Border Protection Body

The article considers the program of counteraction to negative information and psychological influence on the personnel of the state border guard body and measures for the personnel are intended for counteraction to negative information and psychological influence.

Selecting a reliable program for personnel, we have created a certain system, taking into account the historical experience of counteracting the negative information and psychological impact on personnel,

This program is aimed at counteracting informational influences on the border guard, forming his resistance to information attacks.

The purpose of this program is to influence personal changes by familiarizing personnel with methods of counteracting the negative informational impact on personnel

We analyzed the concepts, essence, content of the problem of counteracting the negative information and psychological impact in different circumstances and historical epochs.

It was found that the negative informational and psychological impact on the personnel of the Mohyliv-Podilsky Border Detachment is the use of propaganda against border guards, which is usually directed against Ukraine, its authorities, the leadership of the State Border Guard Service of Ukraine and may cause changes in public policy or economic disruption. systems. Selecting methods for personnel training, a certain system was created, taking into account the stages of motivation to counteract the negative information and psychological impact on the personnel of Mohyliv-Podilsky border detachment, the structure of professional motivation to confront hostile influences (cognitive, emotional, operational components) and typical conditions for its implementation. It should be noted that each of the identified stages of the training methodology has its own purpose and methods that have a practical focus and are available for study, this is also facilitated by an easy-to-understand graphically represented model of counteracting negative informational and psychological impact on state border guards.

Key words: information-psychological impact; function; counteraction program; lecture; personnel; conversation.

References

1. Arkhipova E. O. (2012). Informacijna bezpeka: socialno-filosofskij vimir [Information security: a socio-philosophical dimension] / Nat. tech. University of Ukraine "Kyiv. Polytechn. inst." Kyiv. 217 s. [in Ukrainian]
2. Vorobyova I. V (2010). Informacijno-psihologichna zbroja yak samostijnij zasib vedennya informacijno-psihologichnoï vijni [Information-psychological weapons as an independent means of conducting information-psychological war]. Naukovyi zhurnal [Scientific Journal], Issue. 1(21). S. 141–145. [in Ukrainian]
3. Golovan V. G. (2011). Informacijna bezpeka derzhavi: aspekt informacijno-psihologichnih [Information Security of the State: Aspect of Information-Psychological Threats]. ZhVI NAU [Collection of scientific works of LIFE NAU]. Issue 5. S. 33–41. [in Ukrainian]
4. Zharkov Ya. M. (2007). Informacijno-psihologichnij vpliv na vijska ta naselennya protivnika [Information-psychological impact on the troops and population of the enemy] / National Defense Academy of Ukraine. Kyiv. 211 s. [in Ukrainian]
5. Zalevskaya I. I. (2013)/ Informacijna bezpeka Ukraïni v suchasnih umovah: politichnij aspekt [Information Security of Ukraine in Modern Conditions: Political Aspect] / Odessa. Nat. Acad. connection them. O. S. Popova. Odessa. 187 s. [in Ukrainian]
6. Kitsa M. (2015). *Osoblivosti reklami v ukraïns'kih internet-zmi v umovah informacijnoï vijni* [Ukrainian internet advertising media in terms of information warfare]. Tele- ta radiozhurnalistyka [Tele - and journalism]. Vol. 14. S. 170–174. [in Ukrainian]
7. Krutskikh A. V. (1999). Informacijnij viklik bezpeci na mezhi XXI storichchya [Information Challenge of Security at the Turn of the 21st Century]. Mizhnarodne zhyttia [International Life], № 2. S. 82–89. [in Ukrainian]
8. Litvinenko O. V. (2000). *Special'ni informacijni operacii ta propagandists'ki kampanii* [Special information operations and propaganda campaigns]. Kyiv : Satsang. 222 s. [in Ukrainian]
9. Maksimenko Y. E. (2007). *Teoretiko-pravovi zasady zabezpechennya informacijnoï bezpeki Ukraïni* [Theoretical and legal principles of information security Ukraine] / Kyiv National University of Internal Affairs. Kyiv . 188 s. [in Ukrainian]
10. Petrov V. V. (2010). *Voенно-informacijna bezpeka Ukraïni za umov posilennya zagroz informacijnih vijn* [Military information security Ukraine in conditions of strengthening the threats of information warfare] / Council of Nati-

onal of Security and Defense of Ukraine, Nat. Inst probl. international. security. Kyiv . 20 s. [in Ukrainian]

11. Tomchuk M. I, Demsky V. V. (2011). *Psihologiya profesijnoi osobistosti v osblivih umovah diyal'nosti* [Psychology of a professional personality in special conditions of activity], Khmel'nitsky: Vydavnytstvo NADPSU. 179 s. [in Ukrainian]

12. Trinyak V. Y. (2009). Informacijna bezpeka yak sociokul'turnij fenomen (social'no-filosofs'kij analiz) [Information security as a sociocultural phenomenon (socio-philosophical analysis)] / Dnipropetr. nats. un-t im. O. Honchara. Donetsk. 19 s. [in Ukrainian]